

skrbé za to, da se povrne med nje stari in poštini duh veselja, odpravi pa se izmed njih grdi in surovi duh razposajenosti. Mati mu je iz večine pijanost, a hči sramota, če še ni — ječa.

Bog zna, da privoščimo našim mladim ljudem veselje, obilo veselja ali to se ne kaže v divjem razsajanju ali umazanem popevanju. Pridne roke pa pošteno srce podaja se lepo dekletu ali tudi mladenču ni na škodo.

Govor g. Bož. Raiča v državnem zboru

dne 19. marca t. l.

(Dalje.)

Slovenski poslanec vitez dr. Tonkli je vprašal letos v seji budgetnega odseka naučnega ministra, kaj da misli storiti zastran teh dveh resolucij. Odgovor vrhovne učilniške oblasti me je zelo potlačil. Usojam si tukaj še enkrat v polnem številu slavnega državnega sveta vprašati c. kr. naučno ministerstvo, ali misli slavno ministerstvo isto vpeljati na srednjih šolah in učiteljskih v deželah, kjer Slovenci stanujejo, za učence slovenskega maternega jezika, ta jezik za učni jezik v smislu poprej navedenih državnih sklepov in XIX. člana državne postave? Določen odgovor, ki ne bode nakiten s splošnjimi izrazi: „ako se bode dalo“, „ako bode mogoče“, bode me vodil pri svojem daljšem postopanju v tem slavnem zboru.

Naše ljudske šole so na nenaravnem in nepostavnem stališču, to so naredili naši narodni nasprotniki v soglasju s slavno vlado.

Po § 1. državne postave leta 1869 je ljudski šoli namen tako-le izražen: Ljudska šola ima nalog, otroke nravno versko vzgojevati, razvijati njih dušne zmožnosti, podati jim vednosti in ročnost potrebnih za nadaljevalno vzobražbo v življenji in staviti podlago, da se vzobražé vrli ljudje in članovi občinstva.

Naši južni bratje Hrvatje imajo zgoli hrvaške šole, Nemci zgoli nemške, to pa brez družega deželnega jezika in tesno pri naši meji; na laških Tirolih imajo zgoli laške šole brez postranske priklade. Ko bi se ravnali po postavi, poslušali pedagogiko in jasno pamet, morali bi to dobroto privoščiti tudi Slovencem.

Koliko pa moči natezujejo, da bi razširili po mogočnosti nemški poduk po naših ljudskih šolah, da na kvar maternemu jeziku vpeljujejo nemški jezik v ljudsko šolo, kar se je, žalibog, zgodilo na mnogih ljudskih šolah!

Kdo pa so tisti, ki zahtevajo in črnijo to pogubljivo šušmarjenje ter je pospešujejo? Največ vladni organi, kakor na Štajerskem deželni šolski svet, deželna šolska nadzornika, okrajni šolski nadzorniki, okrajni glavarji kot predsedniki okrajnih šolskih svetov. Tem se pridruži na Štajerskem še nemški deželni odbor.

Slovencev je na Štajerskem 467.000 duš

in nimajo zastopnika v deželnem odboru, po številu prebivalcev bi morali imeti dva.

Tudi profesorji in posamezni vrinjenci, ki so se na Štajersko naselili in tu vdomačili, so tisti, ki ne poznajo ne slovenskega ljudstva, ne njegovega jezika.

Vsi ti ravno navedeni in še drugi nasprotniki, izvzemši rečene, bi ne mogli odgovora dati o slovenskem glagolu in taki ljudje hočejo soditi o našem jeziku! Nevednost o tem jih slepi, od todi sovraštvo in strastno zaničevanje vsega tega, kar jim ne gre v koš. Naši nasprotniki delajo na to, pripraviti sebi in naslednikom slovenska tla in iztrebiti slovenstvo na Koroškem, sedaj poglavitno na Štajerskem in v Primorju. Zato odrivajo slovenske profesorje na Štajerskem, slovenske učne moči in uradnike potiskajo na Kranjsko, na slovenskem Štajerskem pa jih nadomesté s tujei in inozemskimi „lačenbergerji“.

Vlada, v najtesnejši zvezi z mogočnim in zelo razširjenim birokratizmom, dela na to na vse kriplje. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Kako mogoče slabo rastene rogove govedom pravilno vzravhati.

Vzame se ostrá steklovina od ubite steklene mlečne skledice in s to stekleno šibro se strže rog v tisto stran, v katero bi imel rasti tako globoko da postane rog na tem mestu celo mehek pa nikakor ne krvav. S tem je zdaj doseženo, da druga rogova stran, ki se je na nasprotni strani pustila, ostrgano stran v rasti preobladuje in rog začne na tisto stran se v rasti nagibati, na kateri se je s steklovino rog ostrgal. To se more večkrat ponoviti. Pravi se, da je tako ravnanje že večkrat najlepši uspeh imelo. Skušnja ne bode škodovala.

Kako pokončamo predenico po deteljiščih.

Predenica ima veliko strojne kisline v sebi. Ako se z raztoplino iz železnega vitriola polije, potem nastane strojno-kislo železo in predenica vsa očrni, njeno lakno se raztrga in predenica pogine. Zato pa zadostuje, ako se 10 delov železnega vitriola v 100 delih vode raztopi. S škropilnico ali pa ročno ali povrtno brizgalnico se ta raztoplina prav lahko in tanko pa po deteljišču razlije. Pravi se, da detelji ta tekočina čisto nič ne dela škode, marveč jo še pognoji in k uspešnejši rasti spodbuja. Pravijo, da se mora človek res čuditi, kake uspehe da ima ta priprosti pomoček. Zraven vsega drugega je še tudi lahko ga na vsak kraj spraviti, razdrobiti ga na več kosov, in se napravi brez velikih sitnob in tudi ne predrago. Uspeh njegov pa je skoz in skoz izvrsten.